

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjny Zamkniętego w W.
przeciwko M. P.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. P.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 7 kwietnia 2022 r., I AGa 249/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2717 (dwa tysiące siedemset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty;
- 3) przyznaje do Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz adw. M. T. wynagrodzenie w kwocie 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł - podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług - tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 7 kwietnia 2022 r. (sygn. akt I AGa 249/21) pełnomocnik pozwanego M. P. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., stwierdzając, że jego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż w realiach przedmiotowej sprawy strona powodowa zobowiązana była już w pozwie (postępowanie w sprawach gospodarczych) do wskazania wszystkich dowodów potwierdzających przysługujące jej roszczenie (wykazanie posiadanej legitymacji czynnej), zaś niesprostanie temu obowiązкови powinno było skutkować oddaleniem powództwa z uwagi na niesprostanie ciężarowi dowodu w aspekcie procesowym oraz w aspekcie materialnym (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.), a ponadto w realiach stanu faktycznego Sąd odwoławczy, dokonując wykładni łączącej strony umowy, poprzestał jedynie na jej fragmencie, podczas gdy zobowiązany był do analizy całej jej treści łącznie z załącznikami stanowiącymi jej integralną część.

Odnosząc się do skonkretyzowanej przez pełnomocnika skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy stwierdzić, że nie została ona wykazana. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że zachodzi ona wówczas, kiedy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie

kwalifikowanych uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym i oczywistym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. W rezultacie oczywista zasadność skargi kasacyjnej może wynikać tylko z oczywistych błędów sądu spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.).

Tymczasem skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie, tak rozumianej, oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Tymczasem rozważania zawarte w skardze wprost odnoszą się do oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd drugiej instancji, tj. dowodu z dokumentów dołączonych do pozwu, a nadto skarżący zmierza do podważenia ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Argumenty zaprezentowane przez pozwanego, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania,

w szczególności przez podkreślenie, że niewłaściwa była ocena Sądu drugiej instancji co do sprostania obowiązкови wykazania faktów uzasadniających dochodzone przez niego powództwo uzasadnia wniosek, że skarżący kwestionuje ocenę dowodów przeprowadzonych w sprawie oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wydania wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną. Podnieść też należy, że Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się do zarzutów pozwanego dotyczących konieczności pominięcia spóźnionych, jego zdaniem, dowodów zgłoszonych przez powoda. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak odniesienia się skarżącego do argumentów wskazanych przez Sąd drugiej instancji. Należy też uwzględnić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadniczo przyjmuje się, że sąd *meriti* może dopuścić nawet spóźnione dowody na podstawie art. 232 zd. drugie k.p.c. Dotyczy to zarówno sądu pierwszej, jak i drugiej instancji. Skorzystanie z uprawnienia dopuszczenia dowodu z urzędu, gdy jest to konieczne i pozostaje w rozsądnych proporcjach do aktywności strony, wywodzącej z danych faktów skutki prawne, zasadniczo nie może być uznane za naruszające zasadę kontradiktoryjności, bezstronności i równości stron (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2015 r., III CSK 23/15, niepubl. z 20 grudnia 2017 r., I CSK 149/17, niepubl., 28 listopada 2019 r., III CSK 282/17, niepubl. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2021 r., V CSK 254/20, niepubl. i z 9 lutego 2023 r., I CSK 2693/22, niepubl.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odniesiono się do wyżej wskazanego zagadnienia, co również przesądza, że skargi kasacyjnej nie można uznać w tym zakresie za oczywiście uzasadnionej. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący poprzestał jedynie na wskazaniu, że Sąd drugiej instancji z naruszeniem przepisów dokonał wadliwej wykładni umowy, z pominięciem całego tekstu umowy, z czego skarżący wywodzi nieważność umowy, z powodu braku pełnomocnictw osób, które podpisały umowę albo z powodu przekroczenia zakresu udzielonych im pełnomocnictw, a w konsekwencji skutek polegający na niewykazaniu przez stronę powodową legitymacji czynnej w sprawie. Tymczasem powołane w skardze kasacyjnej przepisy (art. 65 § 2 k.c., art. 509 k.c. i art. 6 k.c.) nie dotyczą kwestii nieważności umowy spowodowanej

zawarciem umowy przez osoby działające bez pełnomocnictw albo z przekroczeniem ich zakresu. Przepisy prawa materialnego (art. 103 k.c.) regulują też sytuację, gdy umowa została zawarta przez pełnomocnika działającego bez umocowania albo z przekroczeniem zakresu udzielonego mu pełnomocnictwa. Wskazane w skardze kasacyjnej przepisy prawa materialnego nie są więc adekwatne do skutku prawnego, jaki w stosunku do umowy przelewu wierzytelności, z której wynika legitymacja czynna strony powodowej, wyprowadza skarżący. Oczywistym jest też to, że samo nieprzedstawienie przez stronę w postępowaniu sądowym wszystkich załączników do umowy *per se* nie przesądza o jej nieważności.

Dodać także należy, iż uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera pogłębionego wywodu prawnego wykazującego oczywistą jej zasadność, wskazując ogólnie na przyczyny, które zdaniem skarżącego czynią ją oczywiście uzasadnioną. Tymczasem skarga kasacyjna powinna zawierać ściśle określone przepisami ustawy wymagania konstrukcyjne, do których należy m.in. wskazanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z 5 czerwca 2001 r., IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 189/02, niepubl., z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl. i z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienia przyczyn kwalifikujących przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia

2006 r., III CZ 93/06, niepubl. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.). Rekapitułując wszystkie te rozważania stwierdzić należy, że nie została wykazana oczywista zasadność skargi kasacyjnej wniesionej przez pozwanego.

Dodać należy również, że nie zachodzi też nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964).

O przyznaniu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz adw. M. T. wynagrodzenia tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu - podwyższonego o stawkę podatku od towarów i usług - na stosowny wniosek, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie przepisów § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 2361) z uwzględnieniem stosowanych przez analogię przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964) w związku z art. 29 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1184), wobec uznania aktu podustawowego - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zakresie określającym wysokość opłat za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną przez adwokata z urzędu poniżej stawek minimalnych przewidzianych za te same czynności w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 22 października

2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie za sprzeczne z art. 64 ust. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[SOP]

[ms]